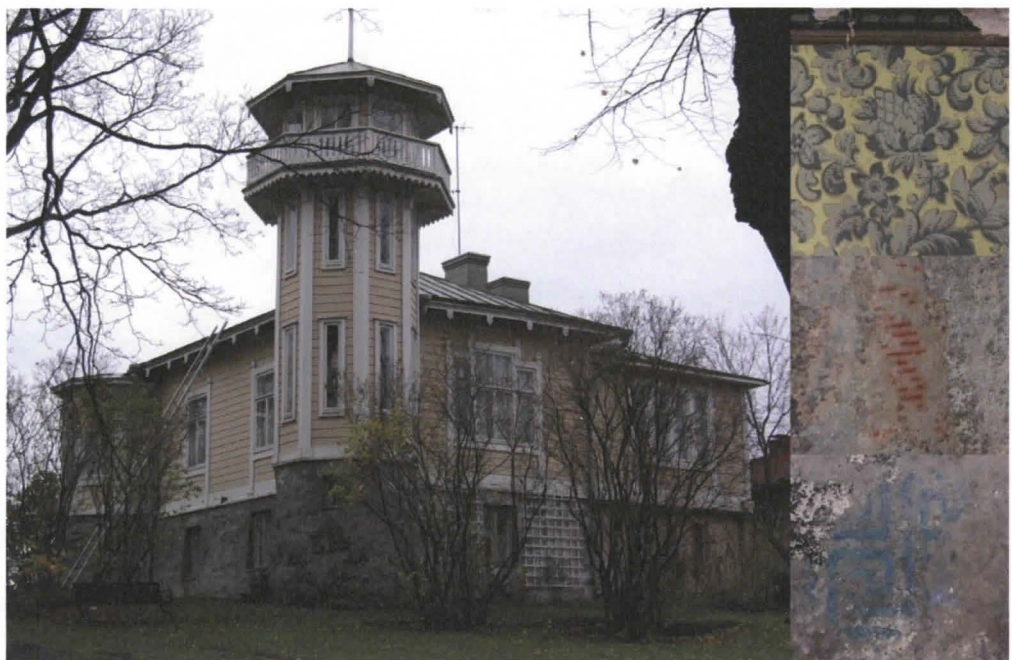

CYGNAEUKSEN GALLERIA

13.3.2009

Alakerran kamarin tapetin konservointikertomus

Susanna Eklund, T:mi Susalunda

Sisältö

JOHDANTO	2
TAPETIN KUNTO.....	3
1890-luvun tapetti	3
Varhaisempien tapettien jäänteet	7
TOIMENPITEET	8
Seinien alaosat	8
Seinien yläosat.....	8
LOPPUTULOS	10
LÄHTEET.....	12

Cygnaeuksen Galleria

ALAKERRAN KAMARIN TAPETIN KONSERVOINTIKERTOMUS

JOHDANTO

Helsingin Kaivopuistossa Kalliolinnantie 8:ssa sijaitseva Cygnaeuksen galleria on rakennettu 1869, alun perin Frederik Cygnaeuksen kesähuvilaksi. Rakennus avattiin taidemuseona 1882, vuosi Cygnaeuksen kuoleman jälkeen. Rakennuksen pohjakerros toimi museon henkilökunnan asuntona vuoteen 2001 asti.

Vuoden 2008 remontin purkutöiden yhteydessä tilasta O11 eli museonhoitajan entisestä kamarista löydettiin koko museon ainoa seinällä säilynyt tapetti, joka ajoittuu 1890-luvulle. Tapetti koostuu harmahdavan keltaisella pohjalla olevasta kaksisävyisestä harmaasta kukkapinnasta. Se on kiinnitetty suoraan seinän rappauspintaan. Konservointityön yhteydessä seinistä löytyi jäänteitä myös kahdesta vanhemmasta tapetista. Huoneessa oli remontin alkaessa paha, pitkään kestänyt homeongelma, joka johtui alapohjaan kerääntyvästä vedestä.

Työn alkaessa lähtökohta oli restauroiva: tarkoituksena oli irrottaa kaikki tapetit seinien alaosiin asennettavan paneloinnin alta ja käyttää näitä paloja seinien yläosissa olevien tyhjien kohtien täydentämiseen. Työn edetessä todettiin kuitenkin, että seinien alaosissa jäljellä oleva tapetti oli pääosin erittäin homeinen ja niin huonossa kunnossa, ettei sen irrottaminen ja siirtäminen olisi ollut tarkoituksenmukaista. Niin päädyttiin konservoivampaan otteeseen koko työssä. Pohjoisseinällä ja länsiseinän pohjoisosassa tapetti jätettiin paneloinnin alle kertomaan, että seinät ovat alun perin olleet tapetoidut koko korkeudeltaan. Seinien yläosissa tapetti puhdistettiin, paikattiin ja kiinnitettiin pohjaansa. Boordin taustan rappausta täydennettiin ennen boordin paikkaamista ja kiinnittämistä. Suuret puutteelliset alueet täydennettiin makulatuuripaperilla, joka maalattiin saman sävyiseksi kuin huoneen oviseinä.

Konservointityö tehtiin syys-lokakuussa 2008 samanaikaisesti pohjakerroksen muun remontin kanssa, joten työvaiheet oli sovittava muiden aikatauluihin. Seinän paneloinnin ja kattolistojen kiinnityksen yhteydessä konservoitu tapetti ja reunanauha kärsivät pieniä vaurioita, jotka paikattiin maaliskuussa 2009 remontin valmistuttua. Normaalin raportoinnin lisäksi konservointityöstä koottiin pieni kollaasi museon seinälle.

Työn tilasi Museoviraston Rakennushistorian osasto, yhteyshenkilönään intendentti Selja Flink. Tapetin konservointityön sekä tapetin ja boordin taustan laastipaikkaukset teki konservaattori Susanna Eklund (T:mi Susalunda) ja työtä konsultoi konservaattori Ulla Setälä. Suuremmat rappauskorjaukset ja makulatuuripaperoinnit sekä niiden maalauksen suorittivat Sinikka Karikoski ja Elina Wirkkala (T:mi Elina Wirkkala).

TAPETIN KUNTO

1890-luvun tapetti

Vuoden 2008 remontin purkutöiden yhteydessä tilasta 011 eli museonhoitajan entisestä kamarista löydettiin koko museon ainoa seinällä säilynyt tapetti. Tapetti ajoittuu tyylillisesti 1880–90-luvulle (Heikkinen, 23.10.2008) ja se mainitaan boordeineen vuodelta 1896 olevassa remontin kustannusarviossa (MV/RHO arkisto). Liimaväreillä painettu tapetti koostuu harmahtavan keltaisella pohjalla olevasta runsaasta, kahdella harmaan sävyllä toteutetusta kasvi-aiheesta. Paperin omaa väriä on myös käytetty elävöittämään kuviota. Tapetti on kiinnitetty suoraan seinän rappauspintaan. Nelivärisessä reunanauhassa puolakuvio kulkee vaakaraidallisen pohjakuvion päällä. Tapettia on säilynyt vain huoneen etelä-, länsi- ja pohjoisseinillä, mutta pohjoisseinän reunimmainen tapettivuota jatkuu hieman, n. 2cm, myös itäseinän puolelle. Tapetti on poistettu seinien alaosista ilmeisesti myöhemmän seinäpaneloinnin koolauksen tieltä.

Kamarissa oli remontin alkaessa paha homeongelma, joka johtui alapohjaan kerääntyvästä vedestä. Ongelma oli jatkunut ilmeisesti hyvin kauan, koska alapohjassa kallion pinta oli käsitelty kreosootilla ja seinien alaosia oli rapattu uudelleen. Lähes kaikki tapetit oli poistettu seinien kahdelta alimmalta kolmannekselta. Seinien alareunoihin jätetyt tapettifragmentit olivat homeisia, paperi haurasta ja värjäytynyttä ja värit haalistuneita. Seinien yläosissa tapetti oli paremmassa kunnossa, tosin kauttaaltaan likainen ja sekalaisen irtopölyn/-lian (esim. laastipöly, hämähäkinseitit) tahrina. Suojaamisesta huolimatta tapetin pintaan oli kertynyt lisäksi remontista aiheutuvaa pölyä, lähinnä selluvillaa. Myöhemmin asennetusta tervapahvista oli jäänyt pistemäisiä jälkiä tapetin pintaan ja seinän paneloinnin jäljiltä tapetissa oli lyijykynämerkintöjä. Monin paikoin tapetti oli irti pohjastaan ja repeytynyt. Siinä oli myös runsaasti naulanreikiä, joista monen takana rappauksessa oli myös paikkaamista vaativa kolo. Boordi oli materiaaliltaan hyväkuntoinen, mutta se ja sen taustalla oleva rappaus olivat varsin putteellisia mekaanisten vaurioiden seurauksena.

Vauriokartoituskuvat konservoiduista alueista:

VAURIOKARTOITUKSESSA KÄYTETYT MERKIT

- Pölyä/ irtolikaa erityisen paljon
- Tapetti irti alustasta
- Repeämä
- Reikä
- Lyijykynämerkintä
- Palkeenkieli
- Pala tapettia puuttuu
- Pala tapettia irronnut/ irrotettu työn yhteydessä
- Irrotettu alustasta työn yhteydessä
- Taustarappauksessa paikattava kolo
- Vesivaurio

Eteläseinä

KUVA 1 ETELÄSEINÄN TAPETIN VAURIOKARTOITUS. MERKKIEN SELITYKSET EDELLISELLÄ SIVULLA.

Eteläseinällä tapetti oli pääosin suhteellisen hyvässä kunnossa, mutta kauttaaltaan likakerroksen peitossa. Vasen reuna ja alakulma olivat hieman irti, keskiosassa oli naulan reikiä ja seinän yläreunasta oli tippunut laastipölyä. Huonoimmassa kunnossa tapetti oli etelä- ja länsiseinien nurkkauksessa, missä tapetti oli repeytynyt koko korkeudeltaan ja irronnut pohjastaan laajalti. Paperi oli haurastunut repeämän molemmin puolin. Seinän oikeassa yläkulmassa olevan tiilisen ulkoneman vieressä oli syvä aukko tapetin takana. Tapetin reunanauha ja sen takana oleva rappauksen yläreuna olivat muihin seiniin verrattuna vaurioituneimmat. Mekaaniset vauriot ovat voineet syntyä kun kattolistan takana ollut lautaa on irrotettu varomattomasti. Reunanauhan paperimateriaali oli hyväkuntoinen.

Länsiseinä

KUVA 2 LÄNSISEINÄN ETELÄINEN OSA. SUURI PUUTTAVA ALUE JATKUU KUVASTA OIKEALLE.

Länsiseinällä näkyvin vaurio oli seinän keskivaiheilla olevan ikkunan yläpuolella, mistä tapetti puuttui suurelta alueelta. Seinän yläosassa oli lisäksi iso aukko rappauksessa. Länsiseinän eteläosassa tapetti oli alaosastaan lähes koko leveydeltään irti. Etelänurkassa tapetti oli irti yläreunaansa asti ja paperimateriaali hieman haurastunutta. Tapetissa oli paikoitellen naulan reikiä ja palkeenkieliä ja se oli kauttaaltaan likakerroksen peitossa. Ikkunan vieressä tapetista puuttui huomattava suikale.

KUVA 3 VAURIOKARTOITUS LÄNSISEINÄN POHJOISESTA TAPETTI -FRAGMENTISTA SEINÄN YLÄOSASSA.

Länsiseinän pohjoisosassa (kuva 3) tapetti oli myös alaosastaan irti seinästä ja kauttaaltaan likakerroksen peitossa. Siinä oli kaksi pitkää repeämää ja useita naulan reikiä. Tapetin yläosassa oli liiallisen kosteuden aiheuttama raita. Torniin vievän oviaukon kohdalla tapetti oli paikoitellen oviaukon muurauslaastin välissä. Reunanauha oli verrattain hyvässä kunnossa, lukuun ottamatta yhtä suurempaa puutoskohtaa.

Työn alkaessa tapetti jatkui länsiseinän pohjoisnurkassa alas asti. Seinän alimmassa osassa tapetti oli niin heikossa kunnossa, että se jätettiin fragmentiksi seinälle. Se oli homehtunut ja hauras, ja sen värit olivat haalistuneet (kuva 4).

KUVA 4 LÄNSISEINÄN POHJOINEN TAPETTI SEINÄN ALAOSASSA.

Pohjoisseinä

KUVA 5 POHJOISSEINÄN YLÄOSAN TAPETIN VAURIOIDEN KARTOITUS.

KUVA 6 POHJOISSEINÄN ALAOSAN TAPETTIFRAGMENTIN VAURIOIDEN KARTOITUS.

Pohjoisseinälläkin tapetti oli kauttaaltaan likakerroksen peitossa ja siinä oli joitain reikiä ja palkeenkieliä. Keskellä seinää tapetissa oli pitkä repeämä ja sen oikealla puolella tapetti oli alaosastaan irti. Tapetista ja boordista puuttui paloja ja taustarappauksessa oli paikattavia koloja. Tornin oviaukon vieressä tapetti jatkui alas asti. Alimman kolmanneksen kunto oli pitkään jatkuneesta seinän liiallisesta kosteudesta johtuen heikko: tapetti oli homeessa, paperi huonokuntoista ja liimaväri heikosti kiinni.

Varhaisempien tapettien jäänteet

Konservointityön yhteydessä seinien alaosien rappauspinnat imuroitiin ja harjattiin pensselillä homeen poistamiseksi. Vanhemman rappauksen päällä oli kalkkisively, jonka alta löytyi jäänteitä kahdesta 1890-luvun tapettia vanhemmasta tapetista.

Pohjois- ja länsiseinien alaosista kalkkisivelyn alta sekä länsiseinän yläosasta 1890-luvun tapetin alta löytyneissä fragmenteissa (kuvat ylhäällä) kasviaiheisen kuvion muodostavat siniset ja punaiset viivat ja pisteet. Kuvio muistuttaa Maarit Louhelaisen (2008) opinnäytetyössä kertaustyyliihin 1870-80-luvulle ajoitettua tapettifragmenttia (tapettikerros 2).

Fragmentteja edellistä vielä vanhemmasta tapetista (kuva 8 ja 9) löytyi lähinnä länsiseinän alimmasta kolmanneksesta, parhaat seinän eteläosasta. Fragmenteissa selkeimpänä näkyy pieni, tumma sinivihreä geometrinen kuvio joka mahdollisesti liittyy hentoihin valkoisiin suoriin ja kaareviin viivoihin. Tätä tapettia esiintyy vain varhaisimman rappauksen yhteydessä, se jää myöhemmän rappauksen alle ja sen päällä oli kalkkisively. Yhdessä fragmentissa näytti olevan päällä pieni jäänne tapetista (kuva 9), jossa on samaa sinistä kuin ylempänä kuvatun tapetin (kuva 7) fragmenteissa.

KUVAT 7, 8 JA 9

TOIMENPITEET

Seinien alaosat

Työn tilaajan alkuperäisen suunnitelman mukaan seinien alaosista oli tarkoitus ottaa talteen kaikki 1890-luvun tapetin fragmentit ja käyttää niitä seinälle jätettävän tapetin paikkaamiseen. Tässä vaiheessa varhaisempien tapettien olemassaoloa ei vielä tiedetty. Työ aloitettiin pienimmistä paloista, jotka lähtivät helposti sormin irrottamalla. Luoteistornin oviaukon molemmin puolin tapetti ulottui alas asti ja näillä isoilla paloilla oli tarkoitus täydentää ikkunan ympäristö. Molemmilla seinillä tapetin keskiosa oli hyväkuntoinen. Alaosa sen sijaan oli likainen ja hauras. Tapetit päätettiin puhdistaa seinällä ennen irrotusta. Ne imuroitiin pehmeällä pensselillä kevyesti sivelemällä pölyn, homeitiöiden ja muun irtolian poistamiseksi sekä käytiin varovasti läpi suolattomalla ja rasvattomalla ranskanleivällä. Myös pehmeää Wishup sientä kokeiltiin huonokuntoiselle irtopalalle, mutta se ei sopinut hauraalle pinnalle ollenkaan.

Hyväkuntoisissa kohdissa tapetti kirkastui, mutta likaisimmissa kohdissa pigmenttiä irtosi pinnasta lian mukana, eli värit haalistuivat hieman. Lisäksi lika/home oli monin paikoin tahrannut tapetin pysyvästi. Fragmenttien irrottamista kokeiltiin, mutta tapetti ei kestänyt sitä. Länsiseinältä irrotettiin repaleinen, mutta muuten hyväkuntoinen keskiosa, mutta lopulta päädyttiin jättämään loput fragmentit länsiseinän alaosaan ja pohjoisseinän koko korkeudelle. Irrotus olisi vaurioittanut huonokuntoista tapettia niin paljon, ettei sen käyttäminen paikkapalana olisi enää ollut perusteltua. Myös tapetin likaisuus puhui paikkapalana käyttöä vastaan.

KUVA 10 POHJOISSEINÄN ALAOSAN TAPETTIFRAGMENTIN SUOJAUS JAPANINPAPERILLA.

Vaikka tapetin olisi saanutkin irti suhteellisen ehjänä, sen likainen ja haalistunut ulkonäkö olisi sotinut seinien yläosien siistimmän tapetin kanssa. Tapettifragmenttien säilyttäminen paikallaan säilytti myös niiden autenttisuuden: seinälle jäi todiste siitä, että tapetti on ollut alun perin koko seinän korkeudella.

Seinälle jäävien fragmenttien irrotetut osat kiinnitettiin takaisin ja fragmentit suojattiin japaninpaperilla (Wenchou paper, kuva vieressä). Seinän rappauspintaan liisteröitiin ensin n. 10 cm leveät suikaleet japaninpaperia, johon suojaava vuota kiinnitettiin. Näin vältyttiin liisteröimästä mitään suoraan tapettiin.

Rapatut pinnat imuroitiin ja harjattiin karkeammalla siveltimellä homeen poistamiseksi. Tässä yhteydessä havaitut vanhempien tapettien fragmentit dokumentoitiin ja suojattiin japaninpaperilla. Fragmentteja ei irrotettu näytteiksi, koska ne vaikuttivat liian haurailta ja ne tahdottiin säilyttää alkuperäisellä paikallaan. Sinikka Karikoski sively imuroidut rappauspinnat kahteen kertaan kalkkivedellä jäljelle jääneiden homeitiöiden sitomiseksi.

Seinien yläosat

Seinille jätettävät tapetit valokuvattiin ja niiden vauriot kartoitettiin. Puhdistus aloitettiin sivelemällä kevyesti pehmeällä vuohenkarvasiveltimellä ja imuroimalla siveltimen vierestä. Imurina käytettiin Electrolux Z5642 kotitalousimuria, jossa oli säädettävä imuteho. Imurin suuttimen päällä pidettiin harsoa tai ohutta sukkahousua pienentämässä imutehoa ja estämässä mahdollisesti irtoavia paloja häviämästä

pölypussiin. Työn edetessä huomattiin, että vielä pienempi imuteho sekä pienemmät suuttimet olisivat paikoitellen olleet toivottavia. Boordin taustan ja naulanreikien takana olevan rappauksen imuroimisessa olisi lisäksi ollut hyötyä pienemmistä suuttimista. Puhdistuksen yhteydessä otettiin talteen myös selvästi irrallaan olevat palat. Ne säilöttiin silkkipaperista taiteltuihin pusseihin odottamaan takaisin kiinnittämistä.

KUVA 7 TAPETTIA PUHDISTETAAN WISHUP-SIENELLÄ.

Imuroimisen jälkeen tapetit puhdistettiin perusteellisemmin. Aluksi käytettiin suolatonta ja rasvatonta ranskanleipää, joka tilattiin erikseen lähistöllä sijaitsevasta kotileipomosta (Eromanga Oy). Ongelmana ranskanleivän kanssa oli se, että leipiä piti tilata kerrallaan vähintään viisi, mutta niitä kului päivässä maksimissaan kaksi. Loput leivät saatiin vasta illalla pakastimeen, eivätkä ne enää seuraavana päivänä olleet yhtä tahmeita kuin tuoreet. Leivällä puhdistaminen oli myös varsin hidasta ja. Pohjoisseinän hauras alaosa puhdistettiin kokonaan ranskanleivällä, mutta seuraavana vuorossa olleella eteläseinällä siirryttiin pian käyttämään pehmeää Wishup kuivapuhdistussientä. Hyväkuntoisella tapettipinnalla Wishup puhdisti paremmin ja työ eteni huomattavasti nopeammin kuin ranskanleipää käytettäessä.

Puhdistamisen jälkeen tapettien reiät paikattiin japaninpaperilla, joka kiinnitettiin tapetin taakse itse keitetyllä vehnätärkkelysliisterillä. Tärkkelysliisteri pysyi notkeana lämpimässä vesihauteessa. Tapetin repeämien kohdalle ja suurempiin puutoskohtiin rappauspinnalle liisteröitiin japaninpaperi. Ikkunan ympäristöön

liisteröitiin makulatuuripaperi Elina Wirkkalan toimesta. Makulatuuripaperia käytettiin myös reunanauhan täydentämiseen, koska japaninpaperia vahvempuna se ei mukautunut niin paljon taustalla olevan rappauksen epätasaisuuksiin ja boordin yläreunasta saatiin näin suurempi ja siistimpi.

Rappauksen kolot täytettiin kalkkilaastilla (Maxit Serpo 142). Ikkunan yläpuolen suuren rappautäydennyksen tekivät Elina Wirkkala ja Sinikka Karikoski. Ennen ikkunan yläpuolen täydennystä ikkuna-aukon vasemmasta yläkulmasta poistettiin irrallinen suikale tapettia, joka oli tarkoitus kiinnittää takaisin myöhemmin. Lisäksi kolon reunassa kiinni olevaa tapettia kohotettiin hieman, jotta rappaus saatiin hierrettyä kunnolla.

Tapetin ja boordin taustan laastipaikkaukset teki Susanna Eklund. Kolot imuroitiin mahdollisimman puhtaiksi ja kostutettiin pienellä siveltimellä. Laasti työnnettiin koloihin ja muotoiltiin pienellä lastalla tai sormin. Ongelmana tapetin taustalla olevien kolojen täyttämässä oli liimaväritapetin vesiherkkyys. Laastipaikkauksia tehtäessä kolon pinnoille on imeytettävä riittävästi vettä ja kosteasta laastista imeytyy vettä vielä lisää. Jos tapetti pääsee kosketuksiin tämän vesimäärän kanssa, liimaväripintaan syntyy herkästi kosteusvaurio. Kostutuksessa käytettiin pientä sivellintä sekä mahdollisimman pientä vesimäärää, ja tapetti suojattiin tilanteen mukaan joko käsipyyhkeellä tai suojamuovilla. Laastin kuivumisen ajaksi tapetti eristettiin märästä pinnasta pienillä paperi- tai pahvikääröillä.

Ongelmana oli myös vanhan laastin pulverisoituminen rikkoutuneilla pinnoilla, mikä vaikeutti veden imeytymistä pintaan. Monesti vesi valui pisaroina ulos kolosta, kastelematta muurattuja pintoja olenkaan, mutta aiheuttaen samalla riskin tapetin pinnan kastumiselle. Ongelma ratkaistiin käyttämällä varovaisen sivellinkostutuksen lisäksi varsin kosteaa laastia, jonka sai sormin hierrettyä kiinni vanhaan laastipintaan

ja joka luovutti siihen tarttumiseen tarvittavan määrän kosteutta. Kosteampi laasti oli myös helpommin muotoiltavissa pienissä paikoissa kuin valmistajan ohjeen mukainen erittäin kuiva laasti. Reunanauhan taustalla rappauksen yläreunaa piti kasvattaa vähitellen, koska laastia ei voinut laittaa seinään kuin vähän kerrallaan.

Kolojen täyttämisen ja tapetin paikkaamisen jälkeen pohjasta irti olevat kohdat kiinnitettiin valmistajan ohjeen mukaan sekoitetulla metyyliiselluloosaliisterillä (ei PVA lisäystä). Liisteri siveltiin mahdollisimman ohuesti rappaukseen ja tapetti painettiin seinään pehmeällä vuohenkarvasiveltimellä käyttäen japaninpaperia tapetin ja siveltimen välissä värien leviämisen ehkäisemiseksi. Ongelmallista tässä työvaiheessa oli saada seinään riittävästi liisteriä jotta tapetti pysyisi kiinni, mutta riittävän vähän ettei tapetin pinta kostuisi liikaa ja vaurioituisi. Etenkin suurten, pussittavien alueiden kohdalla tämä oli hankalaa. Tapetti oli saatava kostumaan hieman jotta se suoristuisi ja pysymään pinnassa kiinni oikeassa järjestyksessä jotta repeämät menisivät mahdollisimman hyvin umpeen. Esiliisteröintiä kokeiltiin länsiseinän eteläpuoliskossa, mutta tapetti pääsi kastumaan liikaa. Tapetin pinta ei kuitenkaan vaurioitunut pahasti ja pienet kastumisen aiheuttamat läikät hävisivät alueella entuudestaan olevien läikkien joukkoon.

Tapetista aiemmin irronneet ja irrotetut palat kiinnitettiin paikoilleen vehnätärkkelysliisterillä ja yli jääneitä pieniä palasia käytettiin pienempien reikien piilottamiseen. Suurten puutosten kohdalla ajatuksena oli täydentää ainakin ikkunan vasemman puolen aukko seinistä irrotetuilla paloilla, mutta lopulta kaikki täydennykset päätettiin jättää tekemättä. Päätöksen taustalla oli halu säilyttää seinä ilmeeltään tasapainoisena ja välttää peruuttamattomia toimenpiteitä. Myös taloudelliset syyt vaikuttivat päätökseen. Irrotetut tapettifragmentit jätettiin museolle säilytykseen mahdollista myöhempää käyttöä varten.

Vain näkyvimät paikat tapetissa ja reunanauhassa paikkamaalattiin. Huoneen yhtenäisen ilmeen vuoksi tapettiseinien suuret puutospinnat maalattiin samalla Hydrosilin vihertävällä sävyllä, jolla huoneen itäseinä oli jo maalattu. Vaihtoehtoina pohdittiin tapetin kellertävää pohjaväriä ja tapetin kuvion vaaleampaa harmaan sävyä. Reunanauhan täydennykset paikkamaalattiin taiteilijatasoisilla Schmincke Horadam Gouache –guassiväreillä. Sävyksi valittiin boordin keskiruskea (raaka umbra + poltettu umbra + valkoinen) taustaväri, jonka päälle myöhemmin olisi mahdollista täydentää loput kuvioista. Boordin keskustan tummaa, lähes mustaa (musta + poltettu umbra), sävyä käytettiin etupäässä paikkojen ja vaurioituneiden kohtien pienimuotoiseen siistimiseen.

Yleisesti ottaen tapetin japaninpaperiset paikat jätettiin käsittelemättä. Kauempaa katsoen ne sulautuivat tapettiin melko hyvin ja lähempää tarkasteltuina kertoivat totuudenmukaisesti tapetin todellisen kunnon. Vain jokunen silmiinpistävin paikka tapetin kuviossa sävytettiin huomaamattomammaksi harmaan tai keltaisen sävyllä.

LOPPUTULOS

Tapetin konservoinnin ja koko tilan restauroinnin jälkeen huonetilan ilme on rauhallinen ja siisti. Museon henkilökunta on ollut hyvin tyytyväinen lopputulokseen. Huoneen ilmankosteutta ja rakenteiden homeatilannetta on syytä seurata jatkossa. Homehtuminen näkyy muun muassa japaninpaperissa, joka asennettaessa oli puhtaan valkoista. Työn aikana ehdotin, että seinän panelointiin tehtäisiin luukut, joiden kautta seinän tilannetta voidaan seurata. Työmaakokouksessa luukku päätettiin kuitenkin jättää tekemättä sillä perusteella, että homehtuminen näkyisi myös lattiassa. Jos käy ilmi, että homehtuminen jatkuu seinillä, tapettifragmentit on ehdottomasti poistettava paneloinnin alta, ettei henkilökunnalle koidu terveysriskiä. Seinien yläosissa homehtumisen ei pitäisi olla ongelma.

Kuvat 12-14 Eteläseinä ja länsiseinän eteläosa ennen ja jälkeen konservoinnin sekä remontin valmistuttua.

Kuvat 15-17 Ikkunan ympäristö ennen ja jälkeen konservoinnin sekä remontin valmistuttua.

Kuvat 18-19 Länsiseinän pohjoisosa ennen ja jälkeen konservoinnin (remontin valmistuttua).

Kuvat 20-22 Pohjoisseinä ennen konservointia, sen aikana sekä remontin valmistuttua.

LÄHTEET

Painamattomat lähteet

Heikkinen, Maire 23.10.2008, henkilökohtainen tiedonanto.

Louhelainen, Maaret 2008. Cygnæuksen gallerian kamarin tapettien dokumentointi ja rekonstruointisuunnitelma. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Restauroinnin koulutusohjelma/ rakennusrestaurointi.

1986 Kostnadsförslag till de nödvändigaste remontarbeten att utföras år 1896 uti Cygnæi Villa Brunnsparcken no 17. Cygnæuksen gallerian korjaushistorian arkistomateriaali (kopio). Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto.